

До історії визволення Сосниччини від німецько-фашистських загарбників у 1943 р.

Визволення для сосничан і мешканців більшої частини району прийшло 18 вересня 1943 року.

Помітну роль у звільненні всієї Сосниччини і розгортанні наступу на Чернігів відіграло село Змітнів, розташоване за 18 км від райцентру на правому березі Десни.

Змітнівці пам'ятають атмосферу нетерплячого очікування, хвилювання, яке панувало в селі напередодні визволення. Розвиваючи наступ, частини 15-го стрілецького корпусу гвардії генерал-майора І.І. Люднікова вийшли на лівий берег Десни. Зав'язалася артилерійська перестрілка з мадярськими військами, які стояли на правому березі. В донесенні начальника політвідділу 13-ї армії начальнику політичного управління Центрального фронту про бойові дії на Оболонському плацдармі зазначалось: "... річку [Десну] форсував 78-й стрілецький полк і зайняв населений пункт Змітнів." Як це було, згадують ті, кому під час війни було 10 – 14 років: "11 вересня увечері в село увійшла перша група червоноармійців. Саме з пасовиська поверталась череда, за нею непоміченими і проникли воїни. Після невеликої сутички мадяри втекли. На другий день в урочищі Головка почалось будівництво дерев'яного мосту для проходження основних сил." Як відмічають старожили, переправу жодного разу не бомбили, очевидно, фашистська авіація її не помітила.

Відступаючи, гітлерівці не припиняли чинити терор і насильство по відношенню до населення тимчасово окупованих територій.

16 вересня 1943 року після визволення села Купчичі був складений акт про злочин німецько-фашистських окупантів: " Ми, що нижче підписалися, склали цей акт в наступному: німці в шаленій люті за поразки, яких вони зазнали від Червоної Армії, перед тим, як залишити село Купчичі Сосницького району Чернігівської області учинили в ньому нечуваний злочин. 12 – 13 вересня 1943 року вони загнали населення села в погреби і потім закидали погреби гранатами. Від рук фашистських лиходіїв загинуло більше 80 чоловік – стариків, жінок і дітей... Все село Купчичі німці спалили дощенту."

17 вересня опівдні окупанти почали палити Сосницю. Намагались знищити найкращі, найважливіші споруди: Будинок культури, Народний дім, пошту, школу для глухонімих, водяні млини на Убеді, дерев'яний міст через ріку. Ніч на 18 вересня була тривожною. Зловісний дим оповив містечко, здавалось – горить все, ніби нелюди задумали спалити всю землю. В темряві осінньої ночі луками пробирався до рідного містечка Іван Тарасович Курбацький, кавалерист-розвідник, що одним із перших увірвався до Сосниці. О 6-й годині ранку він, переправившись через Убідь, вже мчав вулицями, а слідом – його побратими з 58-го гвардійського кавалерійського полку гвардії полковника Тагіра Таїповича Кусимова.

По війні Герой Радянського Союзу Т.Т. Кусимов приїздив до Сосниці, згадував, як форсували Десну, бої за містечко, схилив голову перед могилами загиблих.